

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ

*Петренко Тарас Анатолійович, викладач
кафедри математичного моделювання та інформатики
Чернігівського державного технологічного університету*

Анотація. Статтю присвячено шляхам підвищення ефективності процесу навчання студентів юридичних спеціальностей у ВНЗ завдяки впровадженню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Розглянуто актуальність та необхідність застосування ІКТ у навчальному процесі як вимоги сьогодення. Визначено основні переваги та недоліки використання ІКТ у процесі навчання.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, фахівець-правознавець, ІКТ.

Сучасні суспільні, соціально-економічні та інформаційно-технологічні зміни висувають додаткові вимоги до підготовки правознавця нової генерації, що потребує створення й застосування нових освітніх систем, зміни освітнього процесу, форм, методів та засобів навчання. Виникає необхідність у створенні сучасної моделі підготовки майбутнього юриста. В існуючій моделі є суперечність між рівнем підготовки та сучасними вимогами до фахівця. Таким чином, оновлення змісту, форм та методів навчання є нагальною проблемою, що потребує нової схеми підготовки правника, здатного працювати в динамічних умовах сучасних комп'ютерних технологій та активно їх використовувати у своїй професійній юридичній діяльності.

Значно розширюються потенційні можливості інформаційно-комунікаційних технологій завдяки сучасним досягненням науковців у цій галузі.

Проблема впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес досліджувалась в працях В. В. Дровозюк, М. І. Жалдака, Ю. О. Жука, В. І. Клочка, О. А. Кузнєцова, С. І. Кузнєцова, В. М. Монахова, Т. О. Олійник, А. В. Пенькова, С. А. Ракова, Ю. С. Рамського, Є. М. Смірнова, Г. М. Торбіна, В. І. Шавальнової. Психологічні аспекти застосування ІКТ знайшли відображення в наукових роботах В. П. Безпалька, В. П. Зінченка, О. Н. Леонтьєва, В. В. Рубцова, Н. Ф. Тализіної, О. К. Тихомирова та інших. Визначення функцій інформаційних технологій у навчальному процесі розглядали Г. Балл, Т. Гергей, В. Монахов, І. Підласий, С. Смирнов та інші. Все ж доводиться констатувати, що аналіз наукових джерел свідчить про відсутність цілісних системних досліджень щодо підготовки майбутніх юристів до роботи в сучасному інформаційному просторі з застосуванням ІКТ.

Метою цієї статті є аналіз та висвітлення основних переваг та проблем, які виникають при використанні ІКТ у навчальному процесі.

На сучасному етапі інформатизації суспільства все більшого поширення в різноманітних сферах життя набувають ІКТ, вони виступають одним із інструментів пізнання. Тому одним із завдань вищої освіти є підготовка фахівця, який вільно орієнтується у світовому інформаційному просторі, що має знання та навички щодо пошуку, обробки та зберігання інформації, використовуючи сучасні комп'ютерні технології. Цей напрямок вважається перспективним, адже в цілому освіта характеризується як велика система, якісне функціонування якої неможливе без використання сучасних телекомунікаційних і комп'ютерних засобів зберігання, опрацювання, передавання, подання інформації [1, 7].

Розвиток ІКТ не тільки якісно змінює життя суспільства, але й впливає на культуру, залучає людство до накопичення культурного багатства. Інформатизація суспільства стимулює якісні зміни в соціально-політичних й економічних процесах. Нові інформаційні технології орієнтують людину на саморозвиток та самонавчання.

У сучасному інформаційному суспільстві, за умов впровадження Болонської системи навчання змінюється методика традиційного викладання, яка орієнтується на застосування ІКТ та вносить докорінні зміни в стійку динамічну

систему "викладач – студент", змінює її на "викладач – комп'ютер – студент", або "студент – комп'ютер – інформаційні технології", або "студент – комп'ютер". Взаємодія "студент – комп'ютер" виникає, коли педагогічні функції виконує безпосередньо комп'ютер. Нова схема дає ширші можливості. ІКТ відіграють нову роль у навчанні та викладанні. Викладач перестає бути джерелом інформації. Він виступає посередником, тому педагог має іти до студента з фундаментальними знаннями сучасних ІКТ. Таким чином, сьогодення вимагає від викладача застосування сучасних ІКТ до навчання, що сприятиме підвищенню ефективності навчально-виховного процесу в цілому. Зауважимо, що збільшення кількості комп'ютерної техніки та подальше її вдосконалення розширює можливості студентів її використання не тільки під час вивчення інформатики, але і під час навчання інших дисциплін.

Сучасний фахівець-правознавець має усвідомлювати тенденції розвитку швидкозмінного світу, формувати свої навички та вміння протягом життя, розвивати інформаційну культуру та творчі якості особистості [2, 61]. Отже, сучасні завдання профільної підготовки майбутнього юриста зводяться не лише до знання фахових дисциплін, але й оволодіння сучасними ІКТ.

Для юриста важливо знати, де і як знайти потрібне джерело інформації, законодавчий акт, як правильно використати всі можливі ресурси мережі Інтернет для вирішення поставленого завдання, як відсіювати з великого потоку потрібну та достовірну інформацію.

Комп'ютерну грамотність на сьогоднішній день слід розглядати як критерій загальної професійної підготовки майбутнього юриста, який повинен володіти основними поняттями та термінами інформатики, розуміти будову і принципи роботи складових комп'ютерної системи, використовувати операційні системи, удосконалювати навички практичного використання програмного забезпечення. Під комп'ютерною грамотністю майбутніх юристів ми розуміємо сукупність знань та вмінь необхідних для використання сучасних ІКТ для розв'язання завдань професійної, освітньої, соціальної та інших сфер діяльності людини.

Застосування ІКТ допомагає в реалізації науково-дослідної роботи юриста-науковця та орієнтує на практичну діяльність. Слід зауважити, що навчальний

процес із використанням комп'ютерної техніки спонукає до самостійної роботи кожного студента, створює сприятливу комунікативну ситуацію та умови для розвитку творчих здібностей особистості, мотивує та підвищує пізнавальну активність, покращує індивідуалізацію та диференціацію процесу навчання, розширює та поглиблює міжпредметні зв'язки, інтегрує знання окремих навчальних дисциплін, організовує систематичний та достовірний контроль, уникає суб'єктивізму в оцінці рівня навчальних досягнень. Використання комп'ютерних технологій дає можливість у навчальному процесі організувати неперервність засвоєння навчального матеріалу.

У навчальній практиці більше застосовують комп'ютерні технології як допоміжний засіб навчання в комплексі з іншими засобами, що значно інтенсифікує процес навчання. Проте слід пам'ятати, що для підвищення ефективності навчального процесу сучасні технічні засоби необхідно використовувати як цілісний самостійний продукт.

За допомогою комп'ютерних технологій можна одночасно поєднати разом різного роду інформацію: зорово-ілюстративну, текстову, звукову.

Науково-технічний прогрес іде настільки швидко (зміна та поповнення інформації), що значна частина інформації не встигає виходити друком, тому застосування ІКТ дає змогу майбутнім юристам та юристам практикам користуватись оновленими законодавчими базами, електронними підручниками, обмінюватися інформацією за допомогою світового інформаційного простору та електронної пошти із закордонними та вітчизняними науковцями.

Навчальні комп'ютерні середовища дають можливість студенту-юристу виступати в ролі дослідника та здійснювати віртуальний експеримент. Комп'ютерні моделі здатні відтворити на екрані монітора різноманітні явища та процеси. Слід зазначити, що проведення експерименту в реальних умовах у деяких випадках створює небезпечні для життя ситуації та вимагає значних матеріальних затрат. Тому доцільним є використання комп'ютерних програм, що в економічному, юридичному та соціальному аспекті більш вигідне.

Основним недоліком використання комп'ютерних технологій є зменшення безпосереднього спілкування студента з викладачем та з колективом, значні

матеріальні затрати на комп'ютеризацію навчальних закладів.

Непродумане застосування комп'ютерних технологій у навчальному процесі не поліпшує, а погіршує якість засвоєння знань. Введення ІКТ у процес навчання може ускладнити засвоєння знань, умінь та навичок, якщо буде просте механічне перенесення діючих навчальних посібників та підручників на електронні носії. Тому педагог при підготовці до проведення заняття за допомогою ІКТ повинен уміти планувати та передбачати результати навчання, моделювати навчальні ситуації, розробляти траєкторію розвитку студентів і насамперед опанувати відповідні інформаційно-комунікаційні технології.

Практикою доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду та діям, будуть насправді міцні.

З метою з'ясування ставлення студентів-правознавців до використання ІКТ в навчальному процесі та оцінки доцільності їх використання у майбутній професійній діяльності нами було запропоновано студентам юридичного факультету відповісти на питання:

1. Чи краще Ви будете сприймати навчальний матеріал, якщо його подаватимуть з використанням ІКТ?

2. Як Ви вважаєте, чи доцільним буде використання інформаційно-комунікаційних технологій у Вашій подальшій професійній діяльності?

Отримані відповіді ми проілюстрували за допомогою діаграм. (рис. 1, 2)

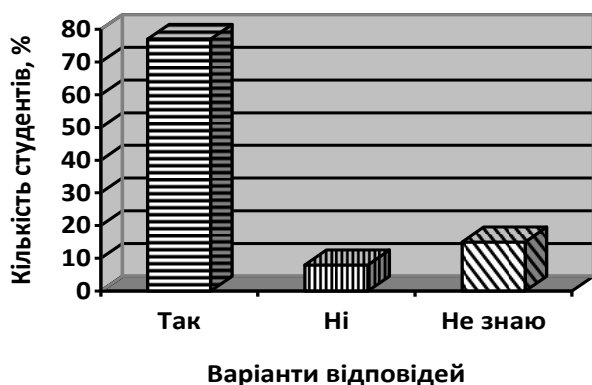

Рис. 1. Відповіді на запитання №1

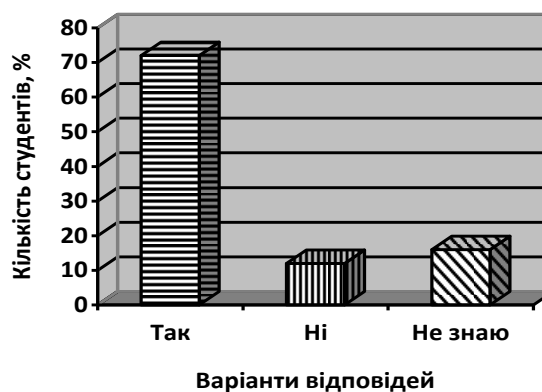

Рис. 2. Відповіді на запитання №2

Аналізуючи результати опитування можна зробити висновок про доцільність використання ІКТ в процесі навчання студентів юридичних спеціальностей у ВНЗ.

Тому, враховуючи зазначене вище, можна зробити висновок, що навчання молодих правознавців із застосуванням ІКТ є нагальною потребою сучасної освіти.

У сучасній освіті один із пріоритетних напрямів розвитку є інформатизація та впровадження ІКТ у навчальний процес. Застосування комп'ютерних технологій підвищує активність студента, веде до перебудови навчального процесу в бік самостійних форм навчання. Використання сучасних технічних засобів для розв'язання фахових завдань на базі отриманої комп'ютерної підготовки є запорукою конкурентоспроможності майбутнього фахівця-правознавця. Слід пам'ятати, що інформаційно-комунікаційні технології є ефективним, але допоміжним засобом навчання.

Література

1. Концепція інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільських шкіл: Затверджено колегією Міністерства освіти і науки України від 27 квітня 2001 р. № 5/8-21 // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2001. – №13. – С. 3-10.
2. Сисоєва С. Сучасні аспекти професійної підготовки юриста // Педагогіка і право. – 2005. – №4(49).– С. 60-66.
3. Грих Е. Информационные технологии в управлении и учебным процессом вуза: Материалы межрегиональной научно-практической конференции – 11-13 октября 2002. – С. 74-75.

Taras Petrenko

Use of ICT in the learning process of students of legal specialties in universities

This article is devoted to the ways of improving the efficiency of the learning process through the introduction of modern technical means. We consider the relevance and necessity of using computer technology as the current requirements. Analysis of basic criteria for computer literacy for future lawyers. The main advantages of using computer technology in the learning process.